

Ερμηνεία εις το πρώτον Κανόνα της εορτής της Κοιμήσεως

Ἁγίου Νικοδήμου ἀγιορείτου

Ἦδη θ´. Ὁ Εἰρμός

*Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι, ἐν σοί, Παρθένε ἄχραντε·
παρθενεύει γάρ τόκος, καί ζωὴν προμνηστεύεται θάνατος· Ἡ μετὰ
τόκον Παρθένος, καί μετὰ θάνατον ζῶσα, σώζοις αἰεὶ, θεοτόκε τὴν
κληρονομίαν Σου.*

Ἐρμηνεία

Στοχαζόμενος ὁ Ἱερός Μελωδός, ὅτι εἰς τό ὑποκείμενον τῆς Παρθένου Μαρίας πολλοὶ νόμοι τῆς φύσεως ἐνικήθησαν, καὶ τρόπον τινὰ ἱλιγγιάσας, καὶ περαιτέρω μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ, θαυμαστικῶς ἀνεβόησεν· Ὡ Παρθένε καθαρωτάτη καὶ ἄσπιλε! Εἰς Σέ ἐνικήθησαν οἱ νόμοι τῆς φύσεως· φύσεως δέ νόμος εἶναι, ὅποια γυνὴ γεννήσῃ, νὰ μὴ μένη πλέον παρθένος· Σύ δέ Παρθένος οὔσα συνέλαβες ἀσπόρως, καὶ Παρθένος οὔσα, ἐγέννησας ἀφθόρως (τοῦτο γάρ δηλοῖ τό, Παρθενεύει τόκος)· ὅθεν εἶπεν ὁ θεοφόρος Μάξιμος· Ὁν (θεόν λόγον) Παρθένος ὑπερφυῶς τεκοῦσα παρέλυσεν οὐδέν τῆς παρθενίας τεκμήριον· ὡς γάρ αὐτός ἄνθρωπος γέγονεν, οὐκ ἀλλοιώσας τὴν φύσιν, οὐδ' ἀμείψας τὴν δύναμιν· οὕτω τὴν τεκοῦσαν καὶ Μητέρα ποιεῖ, καὶ Παρθένον διατηρεῖ· θαύματι θαῦμα κατὰ ταυτὸν διερμηνεύων ἅμα, καὶ θατέρω κρύπτων τό ἕτερον· τοσοῦτον Μητέρα τὴν Παρθένον ποιούμενος, ὅσον διὰ τῆς κυήσεως ἅλυσεν τὰ τῆς παρθενίας δεσμὰ ἀπεργάσασθαι» (Κεφάλαιον θ´ τῆς γ´ ἑκατοντάδος τῶν γνωστικῶν).

Νόμος φύσεως εἶναι, ὅταν διὰ τοῦ θανάτου χωρισθῇ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ σώματος, τό σῶμα νὰ τίθεται ἐν τάφῳ καὶ νὰ διαλύεται εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη· εἰς τό ἰδικόν Σου ὅμως σῶμα, θεοτόκε, ὁ θάνατος δέν ἐπροξένησε διαφθοράν καὶ διάλυσιν, ἀλλά ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν·

καθότι μετά τρεῖς ἡμέρας, ἐνωθεῖσα πάλιν ἡ ἄχραντος ψυχὴ Σου μέ τό θεοδόχον σῶμά Σου, ἀνέστη ἀπό τόν τάφον, καί ἀνελήφθη εἰς τούς Οὐρανοὺς. Οὗτοι μὲν εἶναι οἱ φανεροὶ νόμοι τῆς φύσεως, οἵτινες ἐνικήθησαν εἰς τὴν θεοτόκον· ἐάν δέ θέλη τινὰς νά βαθύνη περισσότερο, εὐρίσκει καί ἄλλους νόμους τῆς φύσεως νικηθέντας· οἶον, νόμος τῆς φύσεως εἶναι νά διαπλάττεται καί νά ἐξεικονίζεται τό βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ ἀπό ὀλίγον· εἰς Σέ ὁμως, Παρθένε, ἐνικήθη καί ὁ νόμος οὗτος, διότι τό θεοὑπόστατον βρέφος Σου εὐθύς ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ὅλον ἐξεικονίσθη, καί ὄχι κατ' ὀλίγον· καθὼς λέγει ὁ μέγας Βασίλειος (καί ὄρα τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Τροπαρίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ λέγοντος· Ζητεῖς παρ' ἐμοῦ γινῶναι, Παρθένε). Νόμος τῆς φύσεως εἶναι, τό ἐν τῇ κοιλίᾳ βρέφος νά προξενῆ βάρος εἰς τὴν μητέρα του· ἀλλ' ὁ Δεσπότης Χριστός, βρέφος ὢν ἐν τῇ κοιλίᾳ Σοῦ τῆς Μητρός του, οὐδένα τοιοῦτον βάρος εἰς Σέ ἐπροξένησε· διό καί παρά Σοῦ ἐβαστάζετο ἀκόπως εἰς ὅλους τούς ἐννέα μῆνας τῆς κυφορίας του· καθὼς παρά πολλοῖς θεολόγοις ὁμολογεῖται. Καί ἄλλοι δέ πολλοὶ νόμοι τῆς φύσεως λεπτότεροι ἐνικήθησαν ἐν Σοί τῇ Παρθένῳ, τούς ὁποίους ἀφίνομεν, διότι ὑπερβαίνουνσι κάθε λόγον ὁμοῦ καί διάνοιαν· περί ὧν ὁ μὲν θεολόγος Γρηγόριος εἶπε· «Νόμοι φύσεως καταλύονται» (Λόγος εἰς τὴν Χριστοῦ Γέννησιν). ὁ δέ μέγας Μάξιμος εἶπε· «Σκοπήσωμεν πιστῶς τό μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, καί μόνον δοξάσωμεν ἀπεριέργως τόν τοῦτο γενέσθαι δι' ἡμᾶς εὐδοκήσαντα· τίς γάρ δυνάμει θαρρῶν λογικῆς ἀποδείξεως, ἐξειπεῖν δύναται, πῶς θεοῦ Λόγου γίνεται σύλληψις; πῶς γέννησις σαρκός ἄνευ σπορᾶς; πῶς γέννησις ἄνευ φθορᾶς; πῶς Μήτηρ, ἡ μετά τόκον διαμείνασα Παρθένος; πῶς ὁ ὑπερτελής καθ' ἡλικίαν προέκοπτε; καί ἵνα τό πρῶτον καί τελευταῖον εἶπω, πῶς θεός ἄνθρωπος γίνεται; καί τό δὴ πλέον μυστηριωδέστερον; πῶς οὐσιωδῶς ἐν σαρκί καθ' ὑπόστασιν ὁ Λόγος, ὁ κατ' οὐσίαν ὑποστατικῶς ὅλος ὑπάρχων ἐν τῷ Πατρὶ; πῶς ὁ αὐτός καί ὅλος ἐστὶ θεός κατὰ φύσιν, καί ὅλος γέγονε κατὰ φύσιν ἄνθρωπος, μηδεμίαν φύσιν ἡρνημένος παντάπασι, μήτε τὴν θείαν, καθ' ἣν ὑπάρχει θεός, μήτε τὴν ἡμετέραν καθ' ἣν γέγονεν ἄνθρωπος; ταῦτα πίστις μόνη χωρεῖ τά μυστήρια» (Κεφάλαιον ιγ' τῆς γ' ἑκατοντάδος τῶν Γνωστικῶν).

Προσφέρει δέ ἀκολουθῶς ὁ Μελωδός μίαν ἱκεσίαν πρὸς τὴν Θεοτόκον, καὶ λέγει· Σύ, ὅπου ἔμεινας Παρθένος μετὰ τὸν τόκον, καθὼς ἦσουν καὶ πρὸ τόκου, Σύ, ὅπου εἶσαι ζωντανή καὶ μετὰ τὸν θάνατον, Σύ, Ἀειπάρθενε, ἄμποτε νὰ σώζης πάντοτε ἀπὸ κάθε βλάβην τῶν ὀρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν τὴν κληρονομίαν Σου, ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς, τοὺς ὁποίους ἔλαβεν ὁ Υἱός Σου κληρονομίαν παρὰ τοῦ Πατρός, κατὰ τὸ ψαλμικόν, «Δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου» (Ψαλ. β´ 8)· πρόδηλον γάρ, ὅτι ἡ κληρονομία τοῦ Υἱοῦ εἶναι κληρονομία κοινή καὶ τῆς Μητρός.

Τροπάριον

Ἐξίσταντο Ἀγγέλων αἱ δυνάμεις, ἐν τῇ Σιών σκοπούμεναι τὸν οἰκεῖον Δεσπότην, γυναικίαν ψυχὴν χειριζόμενον· τῇ γάρ ἀχράντως τεκούσῃ, υἱοπρεπῶς προσεφώνει· Δεῦρο σεμνή, τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ συνδοξάσθητι.

Ἑρμηνεία.

Ὅταν ἡ κυρία ἡμῶν Θεοτόκος ἔμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν Κόσμον τοῦτον διὰ τῆς ζωηφόρου αὐτῆς κοιμήσεως, τότε ὁ Υἱός αὐτῆς καὶ Θεός, τιμῶν τὴν Μητέρα Του, ἤλθε μὲ ἄρρητον τρόπον καὶ ἀκατάληπτον εἰς τὸ ὄρος Σιών, ὅπου εὕρισκετο ἐπὶ κλίνης τὸ θεοδόχον σῶμα τῆς Θεομήτορος, διὰ νὰ παραλάβῃ τὴν ἄμωμον ψυχὴν τῆς Παναγίας Μητρός Του· οὕτω γάρ πανηγυρίζει ὁ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης, λέγων· «Τίνα ἄλλο δοκεῖ πεπράχθαι τοτηνικάδε; ὡς μοι δοκεῖ, ἡ τοῦ Βασιλέως πρὸς τὴν οἰκίαν λοχεύτριαν ἔλευσις, χερσὶ θείας καὶ ἀκηράτοις ὑποδεχομένου τὴν ἱεράν ταύτης ψυχὴν εἰλικρινῆ τε καὶ ἄμωμον· καὶ αὕτη, οἷα εἰκός, ἔφησεν· Εἰς χεῖρας Σου, τέκνον ἐμόν, τὸ πνεῦμά μου παρατίθημι» (Λόγος οὗ ἡ ἀρχή· «Ἔστι μὲν ἀνθρώπων»).

Ταῦτα λοιπὸν γινώσκων ὁ Ἱερός Κοσμᾶς, λέγει οὕτω· αἱ Δυνάμεις τῶν οὐρανίων Ἀγγέλων ἐξεπλάγησαν, διότι ἔβλεπον, ὅτι ἤλθεν ἀοράτως εἰς τὴν ἁγίαν Σιών, ὅπου ἡ Θεοτόκος εὕρισκετο, ὁ Δεσπότης καὶ Κύριός των Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ὅτι ἐνηγκαλίσθη γλυκερώτατα καὶ υἱοπρεπέστατα τὴν ὀλόφωτον ψυχὴν τῆς κατὰ

φύσιν μὲν γυναικός, ὑπὲρ φύσιν δὲ ἀγιωτάτης Μητρός Του. Ἐπιφέρει δὲ ἀκολουθῶς ὁ Μελωδός καί ποῖα λόγια ἐπροσφώνει υἱοπρεπῶς ὁ Υἱός εἰς τὴν Μητέρα, ὁ παμφίλτατος εἰς τὴν παμφιλτάτην· Ἐλθέ, ὦ Μητέρα μου γλυκυτάτη εἰς τὰ οὐράνια, διὰ νὰ συνδοξάζεσαι καί νὰ συμβασιλεύης αἰωνίως μαζί μέ ἐμέ τόν Υἱόν καί Θεόν Σου.

Συμφώνως μέ τόν θεῖον Κοσμᾶν γράφει καί ὁ ὁμόψυχος αὐτοῦ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης ποῖα λόγια εἶπε τότε ὁ Υἱός πρὸς τὴν Μητέρα, τό ἱερώτατον αὐτῆς πνεῦμα λαμβάνων εἰς χεῖρας· «Κάτιθι, κάτιθι Δέσποτα, τῆ Μητρί κατά χρέος ἀποτινύς τά ὀφειλόμενα θρέπτα· θείας ἀναπέτασον χεῖρας· δέξαι ψυχὴν μητρικὴν ὁ Πατρικαῖς χερσί τό πνεῦμα ἐπί Σταυροῦ παραθέμενος· φώνησον πρὸς αὐτὴν ἡδύτι ψιθύρισμα· ἐλθέ ἢ καλή πλησίον μου, ἢ τῷ κάλλει τῆς παρθενίας ὑπὲρ ἥλιον μαρμαρύσσουσα· μετέδωκάς μοι τῶν σῶν, δεῦρο τῶν ἐμῶν συναπόλαυσον· δεῦρο, Μητερ, πρὸς τόν Υἱόν· συμβασίλευσον τῷ ἐκ σοῦ σύν Σοί πτωχεύσαντι» (Λόγος οὗ ἡ ἀρχὴ «Ἔθος ἐστί τοῖς ἐρωτικῶς»). Ἐφη δὲ καί ὁ τῆς Θεσσαλονίκης θεῖος Γρηγόριος· «Αὐτοῦ τοῦ Κυρίου Σαβαώθ καί Υἱοῦ τῆς Ἀειπαρθένου ταύτης ἀοράτως παρόντος, καί τὴν ἐξόδιον ἀποδιδόντος τῆ Μητρί τιμὴν, οὗ ταῖς χερσί καί τό θεοφόρον ἐναπέθετο πνεῦμα» (Λόγῳ εἰς τὴν Κοίμησιν).

Τροπάριον.

Συνέστειλε χορός τῶν Ἀποστόλων, τό θεοδόχον σῶμά σου, μετὰ δέους ὀρῶντες, καί φωνῆ λιγυρᾷ προσφθεγγόμενοι· Εἰς οὐρανίους θαλάμους, πρὸς τόν Υἱόν ἐκφοιτῶσα, σώζοις ἀεὶ, θεοτόκε τὴν κληρονομίαν Σου.

Ἑρμηνεία.

Τελευταῖον εἶναι τό Τροπάριον τοῦτο τοῦ παρόντος Κανόνος· διό καί τό τελευταῖον ἔργον τῶν θείων Ἀποστόλων ἀναφέρει εἰς αὐτό ὁ Ἱερός Μελωδός, ὅπερ ἐστὶν ὁ ἐνταφιασμός τοῦ θεοδόχου σώματος τῆς θεοτόκου, διὰ τό ὁποῖον ἦλθον ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ Κόσμου μέ θεαρχικόν νεῦμα τοῦ Παντοκράτορος. Ὅθεν ἐπιστρέφων πρὸς τὴν θεοτόκον λέγει· Ὡ νεκρόζωε Μαριάμ! ὁ χορός τῶν Ἱερῶν Ἀποστόλων

μέ σινδόνας έτείλιξε καί ένταφίασεν είς τήν Γεθησημανή τό καθάρόν καί άχραντον σῶμά Σου, τό όποϊον έδέχθη τόν Θεόν Λόγον, καί έδάνεισεν είς αύτόν σάρκα έμψυχωμένην ψυχῆ λογικῆ, νοερᾶ, καί θελητικῆ· έπρεπε γάρ αί χεϊρες τῶν Ίερῶν Άποστόλων τοῦ Χριστοῦ νά ένταφιάσουν τό σῶμα τῆς Μητρός τοῦ Χριστοῦ, οί οϊκεϊοί τήν οϊκείαν, καί οί μαθηταί τήν τοῦ Διδασκάλου Μητέρα, έπειδή ό ένταφιασμός αύτῆς δέν ἦτον τοῦ καθενός ίδιον, αλλά τῶν άξίων, τῶν θεοφόρων, τῶν πνευματοκινήτων, όποϊοί ἦταν οί θεϊοί Άπόστολοι.

Άν καί αύτοί ένταφίασαν τό πανάχρατον σῶμά Σου, μέ φόβον ὅμως καί πολλήν εὐλάβειαν αύτό έβλεπον, διά τήν δόξαν τῆς θεότητας, ἥτις τό έπεσκίαζε, καί διά τήν λαμπρότητα, ὅπου από κάθε μέρος καί μέλος αύτοῦ έξήστραπτεν. Οὐ μόνον δέ μέ φόβον έβλεπον, αλλά καί με φωνήν λαμπράν καί γλυκειάν έλεγον είς Σέ. Ὡ θεοτόκε! Σύ σήμερον, ὅπου έκδημεῖς μέν πρός τόν Υἱόν Σου, είσέρχεσαι δέ είς τούς θαλάμους τοῦ Οὐρανοῦ, ὡς νύμφη άνύμφευτος καί παγκαλλεστάτη, Σύ, λέγω, άμποτε νά διαφυλάττης πάντοτε από κάθε βλάβην τῶν ὀρατῶν καί άοράτων έχθρῶν πάντας τούς ὀρθοδόξους Χριστιανούς, τούς όποϊους έλαβες κληρονομίαν από τόν Υἱόν Σου· ὡς άνωτέρω είπομεν.

Άλλά καί ό έκ Δαμασκοῦ χαριτώνυμος Ίωάννης οὔτω πανηγυρίζει· «Σέ τῶν Άποστόλων ό δῆμος τήν άληθῆ Κιβωτόν Κυρίου τοῦ Θεοῦ επί τῶν ὤμων άράμενος, ὡς πάλαι ποτέ οί Ίερεῖς τήν τυπικήν Κιβωτόν, καί έν τῷ τάφῳ θέμενοι, δι' αύτοῦ, ὡς δι' Ίορδάνου τινός, επί τήν άληθῆ τῆς Έπαγγελίας παρέπεμπον γῆν, τήν άνω, φημί, Ίερουσαλήμ, τήν πάντων τῶν πιστῶν Μητέρα, ἥς τεχνίτης καί δημιουργός ό Θεός» (Λόγος οὔ ἡ άρχή: Μνήμη δικαίων). Ὁμοίως καί ό Θεσσαλονίκης Γρηγόριος είς τήν Κοίμησιν οὔτω πανηγυρίζει· «κάντεῦθεν καί νῦν, διά θανάτου πρός άθανασίαν χωρήσασα, καί δικαίως από γῆς είς Οὐρανόν μεταστᾶσα, ὡς άν έν ὑπερουρανίοις σκηνώμασι, σύσκηνος εἴης τούτῳ (τῷ Υἱῷ Σου δηλ.), τόν αίεί χρόνον έκείθεν περιέπousa τόν Σόν κλῆρον, καί ταῖς άκοιμήτοις Σου πρός αύτόν πρεσβεΐαις τοῦτον πρός άπαντας ίλεουμένη».

Άλλά καί ἡμεῖς οί ψάλλοντες καί άναγινώσκοντες καί άκούοντες

τόν παρόντα ἄσματικόν Κανόνα, ἅς εὐφημήσωμεν τήν φυσικήν μέν τοῦ Θεοῦ Μητέρα, ἡμῶν δέ τῶν Χριστιανῶν κατά χάριν Μητέρα, μέθεϊα καί ἱερά ἄσματα· ἅς τιμήσωμεν μέ καθαρότητα ψυχῆς καί τοῦ σώματος τήν ὄντως καθάραν καί ὑπέραγνον· φυσικόν γάρ ἰδίωμα ἔχουσι τά ὅμοια νά χαίρουν καί νά ἀγάλλωνται εἰς τά ὅμοια· «Πέφυκε γάρ πως τοῖς ὁμοίοις τά ὅμοια ἐπαγάλλεσθε». Λέγει ὁ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης· αὐτήν τήν κατά χάριν Μητέρα ἡμῶν ἅς θεραπεύσωμεν μέ ἐλεημοσύνην τῶν πτωχῶν, καί μέ συμπάθειαν τῶν δεομένων· διότι, ἅν μέ καμμίαν ἄλλην ἀρετήν δέν θεραπεύεται ὁ Θεός, ὡς μέ τήν ἐλεημοσύνην· «Οὐδενί οὕτω τῶν πάντων ὡς ἐλέω Θεός θεραπεύεται» (Γρηγορίου λόγος περί Φιλοπτωχείας)· τίς ἀμφιβάλλει ὅτι καί ἡ τοῦ Θεοῦ Μητήρ χαίρει καί ἀγάλλεται εἰς τήν τῶν πτωχῶν ἐλεημοσύνην;

Ἄς κατασκευάσωμεν τήν ἐνθύμησιν καί καρδίαν μας ταμεῖον καί κατοικίαν τῶν ἀρετῶν τῆς Θεοτόκου. Πῶς τοῦτο ἐμποροῦμεν νά κάμωμεν; Παρθένος εἶναι ἡ Θεοτόκος καί φιλοπάρθενος καί ἀγνή καί φίλαγνος; βέβαια καί ἡμεῖς, ἅν ἔχωμεν ὄχι μόνον ἀγνόν τό σῶμα ἀπό κάθε σαρκικήν ἀμαρτίαν, ἀλλά καί τήν ἐνθύμησιν μας καθάραν ἀπό αἰσχροῦς καί ρυπαροῦς λογισμούς, θέλωμεν ἀποκτήσει εἰς τόν ἑαυτόν μας τήν χάριν τῆς ὑπεράγνου Παρθένου· φεύγει αὐτή κάθε αἰσχρόν πάθος; τούς ρυπαροῦς λογισμούς ἀποστρέφεται; συγχαίνεται τήν γαστριμαργίαν; πολεμεῖ τήν πορνείαν; μισεῖ τοῦ θυμοῦ τά κινήματα; δέν δέχεται τόν φθόνον καί τάς φιλονεικίας; διά τοῦτο καί ἡμεῖς πρέπει νά μισῶμεν ὅλα τά ἀνωτέρω πάθη, ἐάν θέλωμεν νά εἶμεθα μιμηταί καί φίλοι τῆς Παρθένου.

Πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἡ Παρθένος χαίρει εἰς τήν νηστείαν καί τήν ἐγκράτειαν· εὐφραίνεται εἰς τήν παρθενίαν καί σωφροσύνην· ἀγαπᾷ τήν εἰρήνην καί τήν πραότητα· ἐναγκαλίζεται τήν ἀγάπην καί τήν ταπείνωσιν· διά τοῦτο καί ἡμεῖς πρέπει νά ἀγαπῶμεν τάς ἀρετάς ταύτας, ἐάν θέλωμεν νά εἶμεθα ἀκόλουθοι καί μιμηταί τῆς Παρθένου. Καί διά νά εἰπῶ μέ συντομίαν, καθώς ἡ Παρθένος μισεῖ μέν κάθε κακίαν, ἀγαπᾷ δέ κάθε ἀρετήν· οὕτω πρέπει νά κάμνωμεν καί ἡμεῖς, ἵνα ἡ Παρθένος, βλέπουσα ἡμᾶς ἐστολισμένους μέ τάς τοιαύτας ἀρετάς, ἐπιθυμήσῃ τοῦ κάλλους τῶν ψυχῶν μας, καί ἔλθῃ

νοερῶς εἰς ἡμᾶς, φέρουσα μαζί της κάθε σειράν πνευματικῶν χαρίτων καί ἀγαθῶν· τί λέγω; οὐ μόνον αὐτή θέλει ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς, διά νά μᾶς πλουτίσῃ μέ κάθε οὐράνιον καλόν, ἀλλά διά τῶν πρεσβειῶν Της θέλει καταπέισῃ καί τόν Μονογενῆ Της Υἱόν νά γένη ἔνοικος εἰς τάς καρδίας μας σύν τῷ Πατρί καί τῷ Ἁγίῳ αὐτοῦ Πνεύματι (καθώς ὅλον τοῦτον τόν Ἠθικόν ἐπίλογον γράφει ὁ ἐκ Δαμασκοῦ φωστήρ Ἰωάννης ἐν τῷ εἰς τήν Κοίμησιν λόγῳ αὐτοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἔστι μέν ἀνθρώπων οὐδεῖς»); ἵνα ἔνοικον φέροντες ἐν τῇ ψυχῇ μας κατά χάριν τήν Ἁγίαν καί Ἀδιαίρετον Τριάδα, δοξάζωμεν αὐτήν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ καί ἐν τῇ μελλούσῃ εἰς αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.

Πηγή κειμένου : [ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΕΑ](#).